

Erkki Liikanen
Suomen Pankki

Tietoyhteiskunnan muutoksista, digitalisaatiosta ja maksamisesta

Maksufoorumi 5.5.2017, Finlandia-talo

Agenda

Perspektiiviä:

- ***Telekommunikaation sääntelyuudistus ja kilpailun vapauttaminen***
- ***Teknologinen kehitys***
- ***Maksamisen eurooppalainen lainsäädäntö ja maksutapojen kehitys***

Digitalisaatio ja tuottavuuden kasvu

- ***Koko talouden suuria kysymyksiä***

Maksufoorumit 2007 ja 2017

Säätelyuudistukset telekommunikaatioalalla 2000-luvun alussa

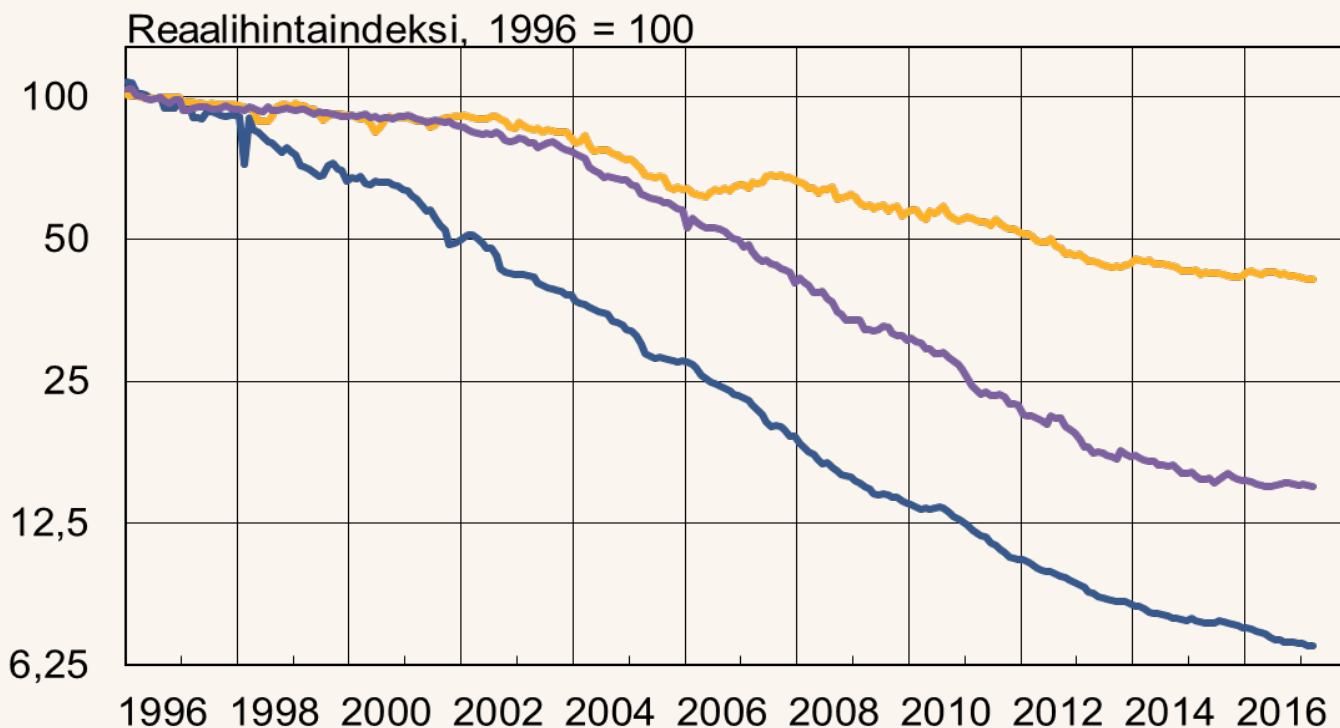
Säätelyuudistus ja kilpailun vapauttaminen:

- *Uusille toimijoille mahdollisuus tarjota palvelujaan käyttäen “vanhojen” toimijoiden infrastruktuuria*
- **Saavutukset:**
 - *Kilpailun lisääntyminen markkinoilla*
 - *Laajempi palveluntarjoajien joukko*
 - *Innovaatioiden kasvu*
 - *Kuluttajan valinnanmahdollisuuksien kasvu*
 - *Hintojen lasku uusien markkinoille tulijoiden myötä*

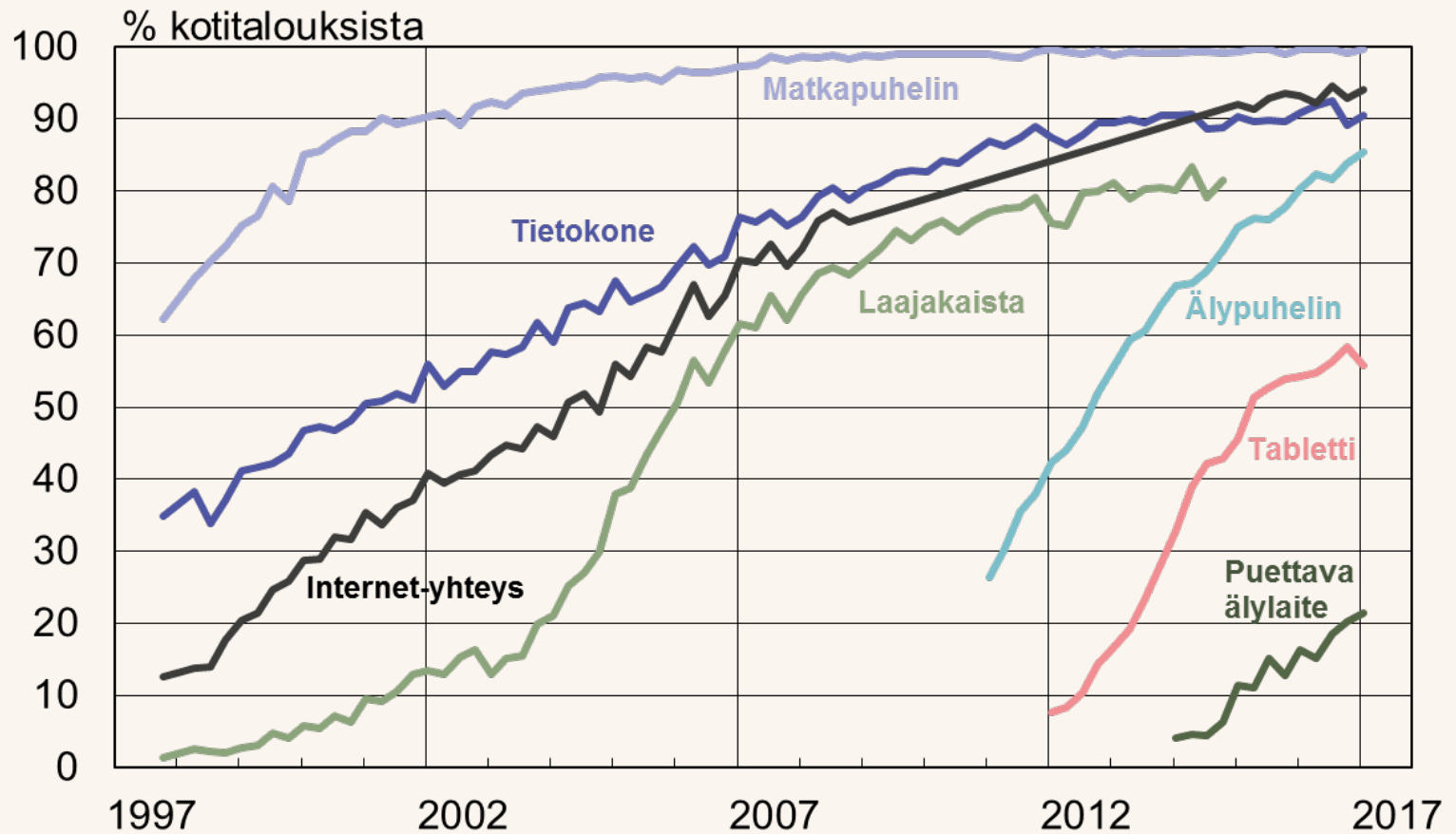
Säntelyuudistusten ja teknologisen kehityksen seuraus: hinnat laskeneet

- Tietojenkäsittelylaitteet
- Viestintäpalvelut
- Kuvauslaitteet

Reaalihintaindeksi mittaa laatu korjattujen hintojen kehitystä suhteessa yleiseen hintatasoon.
Lähde: Tilastokeskus.

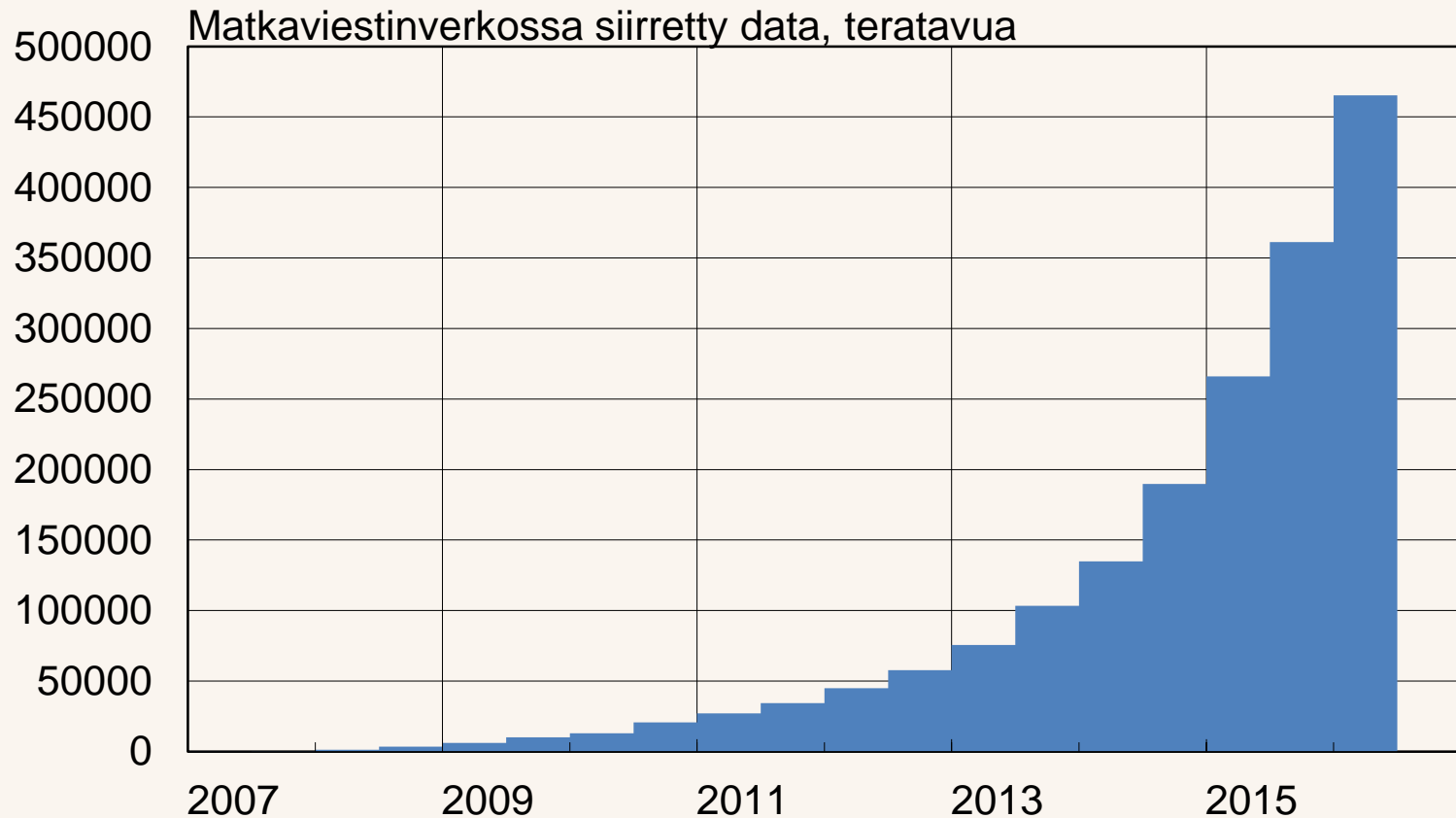
Laitteet ja yhteydet yleistyneet kotitalouksissa

15-74 vuotiaat
Lähde: Tilastokeskus.

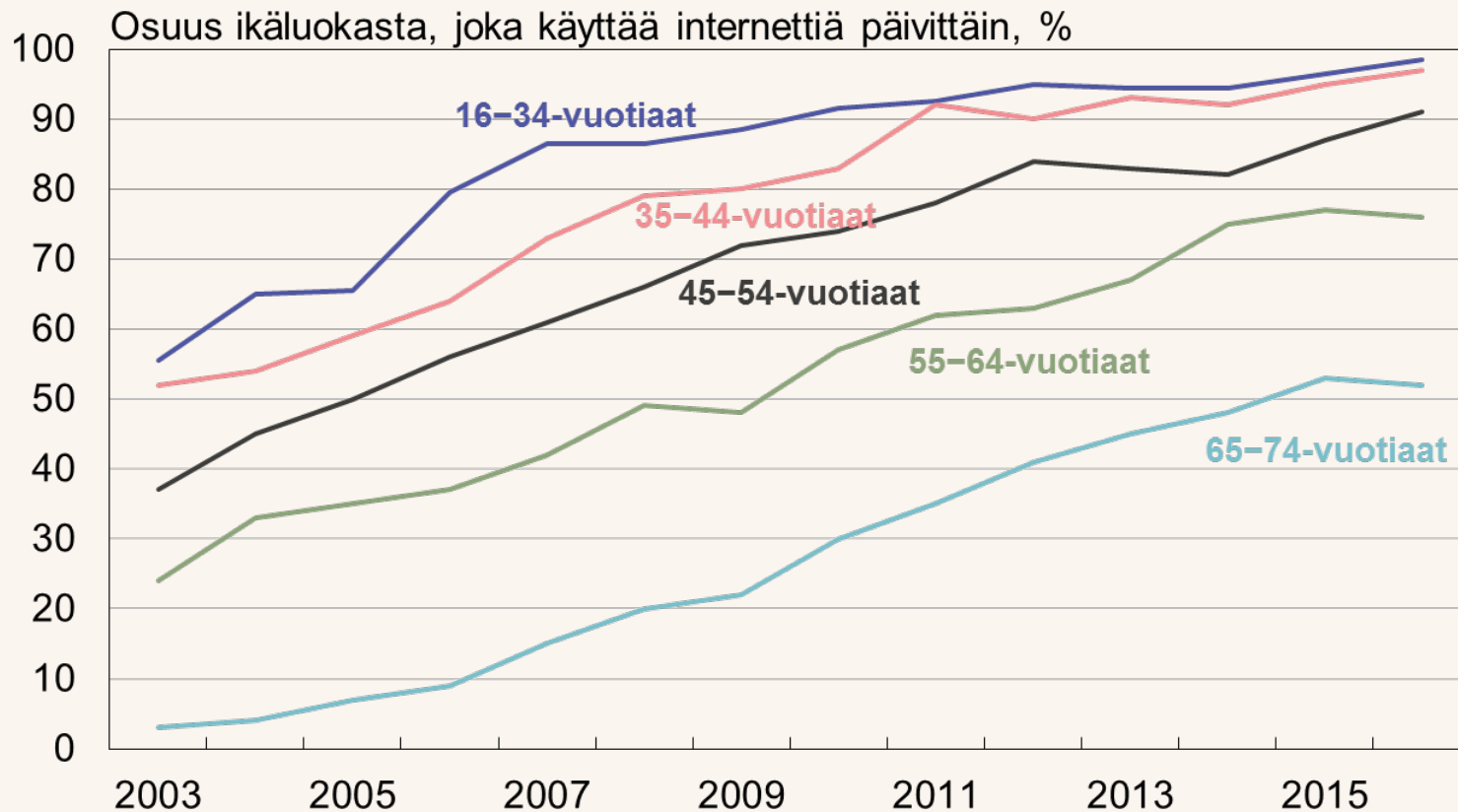
Mobiilidatan määrä kasvanut eksponentiaalisesti

Lähde: Viestintävirasto.

Internetin käyttö yleistynyt kaikissa ikäluokissa

Lähde: Eurostat.

Telekommunikaatio ja maksaminen: verkostotoimialoja

- *Sääntelyn ja sääntelyn vapauttamisen kautta vauhtia markkinoille*
- *Markkinoiden avaaminen uusille toimijoille*
- *Yhteiset standardit avainsana*
- *Loppukäyttäjän kannalta palveluiden hinnat ja saatavuus keskeisiä*

Eurooppalaisen maksupalvelulainsäädännön uudistus

Maksupalvelulainsäädännön uudistuksen (PSD2) tavoitteet:

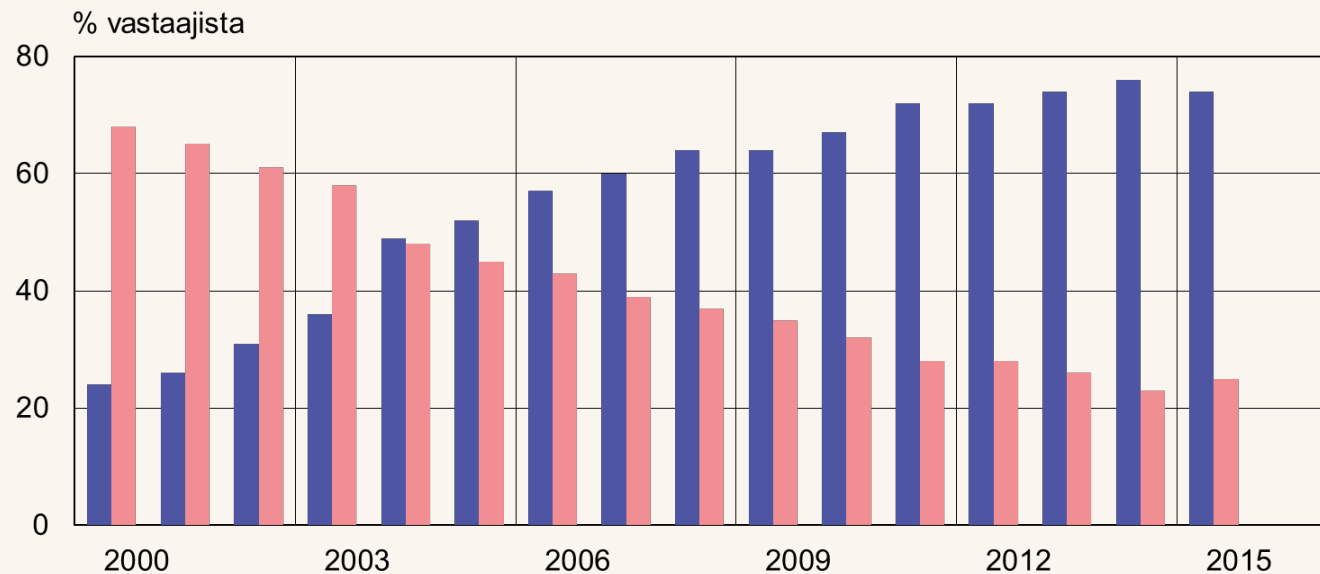
- ***Tarjoaa oikeusperustan EU:n sähköisten maksujen sisämarkkinoille.***
- ***Tekee kansainvälisistä maksuista (EU:n sisällä) yhtä helppoja, tehokkaita ja turvallisia kuin yhden maan sisällä.***
- ***Avaa maksumarkkinat uusille toimijoille kilpailun lisäämiseksi, palveluvalikoiman laajentamiseksi ja parempien hintojen takaamiseksi kuluttajille.***

Maksutapojen kehitys 2000-2015

Päivittäistavaraostojen tavallisin maksutapa

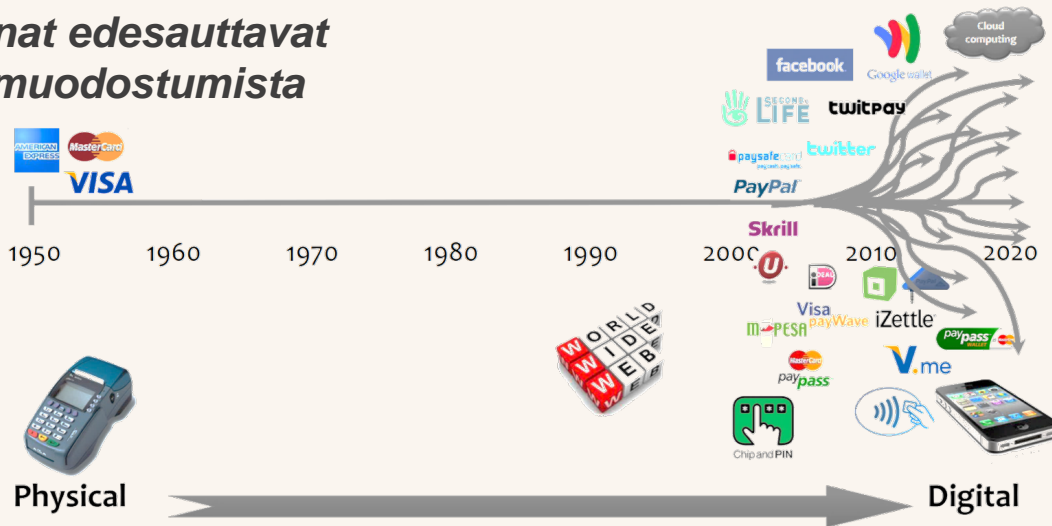
- Korttimaksujen osuus tavallisimpana päivittäistavaraostosten maksutapana
- Käteismaksujen osuus tavallisimpana päivittäistavaraostosten maksutapana

Lähde: Finanssialan Keskusliitto.

Maksaminen on pirstaloitunut

- *Useita maksamisen käyttöliittymiä*
- *Uusia toimijoita erityisesti asiakasrajapinnassa*
- *Avoimet rajapinnat edesauttavat ekosysteemien muodostumista*

Lähde: Edgar, Dunn & Company

Maksaminen on muuttumassa yhä reaaliaikaisemmaksi

- *Kuluttajat elävät yhä enemmän 24/7-maailmassa ja odottavat maksujen toimivan sen mukaisesti*
- *Maksujärjestelmät muuttuvat tehokkaammiksi ja vasteajat lyhenevät*
- *Markkinoille tulee uusia palveluita, jotka ilmentävät tätä ajattelua*
- *SEPA Instant Payments tulee käyttöön marraskuussa 2017*

Maksaminen on häviämässä taustalle

- *Maksaminen sulautuu osaksi ostoprosessia, peliä, sosiaalista mediaa tai muuta digitaalisen palvelun käyttäjäkokemusta*
- *Maksutiedot syötetään ja hyväksytään yhden kerran, mutta maksutapahtumia voi tulla toistuvasti*
- *Kuluttaja ei välttämättä huomaa maksutapahtumaa*
- *Asettaa haasteita taloudenhallinnalle, tarve uudentlaiselle talouslukutaidolle*

UBER

Kehityksen reunaehto on luottamus

- **Maksamisen kenttä on murroksessa:**
 - uudet toimijat, toimintavat ja sääntelykehikko
- **Toimijoiden kirjo on laaja, voittajat ratkaistaan markkinoilla.**

Keskuspankin ja kansalaisten tulokulma:

- ***Digitalisoituvassakin maailmassa luottamus on avainasemassa: käyttäjien tulee voida luottaa markkinoilla oleviin maksutapoihin.***
- ***Koko yhteiskunnan kannalta tehokkaat maksamisratkaisut: kaikille käyttäjryhmille taattava riittävät välineet maksamiseen.***

Yksi uusi kehitystrendi: Alustatalous

- ***Alusta on toimintamalli, joka mahdollistaa arvoa luovan vuorovaikutuksen tuottajien ja kuluttajien välille.***
 - Määrittää puitteet ja pelisäännöt vuorovaikutukselle
 - Luo ympäristön, jossa voi innovoida vapaasti ja luoda lisäarvoa
- ***Monet viime vuosina erittäin nopeasti kasvaneet yritykset perustuvat juuri alustoille***
 - Alibaba, Apple, Airbnb, Facebook, Google, PayPal, Uber, Twitter
- ***Verkostovaikutukset keskeinen kasvutekijä***
 - Mitä suuremmaksi verkosto kasvaa, sitä hyödyllisempi se on
 - Markkinoiden monopolisoituminen vs. tehokkuus?
 - Tuo uusia haasteita regulaatiolle ja talouspolitiikalle

Onko digitalisaatio aiempien tuottavuuden kasvuaaltojen veroinen?

Pessimistit

- *Tietokoneen näkyvät kaikkialla paitsi tuottavuustilastoissa (Robert Solow)*
- *Tuottavuuden kasvua odotettu pitkään*
- *Kehitys rajautunut lähinnä viihteeseen ja viestintään (Robert Gordon)*
- *Matalalla roikkuvat hedelmät on jo kerätty (Tyler Cowen)*
- *Talouden vastatuulet jarruttavat samanaikaisesti kasvua (Robert Gordon)*

Optimistit

- *Paras on vielä näkemättä (Joel Mokyr)*
- *Koneiden toinen tuleminen (Erik Brynjolfsson & Andrew McAfee)*
- *Muutoksen voimakkuus yllättää pitkällä aikavälillä (Ray Amara)*
- *Pessimistejä oli myös teollisen vallankumouksen kynnyksellä*
- *Tilastot eivät kerro kaikkea*
- *Innovaatioiden syntyminen ei ole hidastunut*

Teknologinen kehitys ja tulevaisuuden haasteet

- ***Kasvun hidastuminen***
 - *Milloin ja kuinka voimakkaasti digitalisaatio tulee näkymään tuottavuuskasvussa?*
 - *Rakenteelliset vastatuulet hidastavat kasvua, miten niihin kyetään reagoimaan?*
 - *Miten digitaalista taloutta ja sen kehitystä kyetään mittaamaan?*

- ***Työn murros***
 - *Miten tekoäly ja robotit muuttavat työmarkkinoita?*
 - *Minkälaiselle työlle löytyy kysyntää tulevaisuudessa?*
 - *Miten koulutuksella voidaan tukea tulevaisuudessa tarvittavia taitoja?*

- ***Eriarvoisuus***
 - *Miten kasvu saadaan hyödyttämään kaikkia?*
 - *Miten uuden teknologian syrjäyttämiä tuetaan?*
 - *Miten turvataan hyvinvointivaltion rahoituksen kestävyys?*

Maksufoorumi 2007

- ***Suomalaisen maksujenvälityksen tulee kehittyä osana eurooppalaista ja globaalia rahoitusmarkkinaa.***
- ***Standardimuotoisen digitaalisen tiedon käyttö mahdollistaa automaattiset prosessit toimintojen, organisaatioiden ja valtioiden rajojen yli.***
- ***Kehityshankkeita on tuettava ja arvioitava yhteistyössä eri markkinaosapuolten kesken.***
- ***Korkeatasoinen tietoturva on tärkeä osa tehokasta maksujenvälitystä.***
- ***Viranomaisten toimenpitein pyritään turvaamaan maksujärjestelmien vakaus ja luotettavuus edistään samalla tehokkuutta ja kilpailua.***

Maksufoorumi 2017

Kolme digitalisaatioon vahvasti liittyvää teemaa:

- 1. Digitalisaatio finanssialalla***
- 2. Maksamisen uudet reunaehdot***
- 3. Paneelikeskustelu: Maksutapojen reaaliaikaistuminen, saatavuus ja käytettävyys – miltä maksamisen tulevaisuus näyttää?***

Kiitos!